

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

39. Ex qua fundatione acquiratur iuspatronatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

num *conf.* 280. num. 3. Menoch. *conf.* 10. num. 7. Atque ex his patet, majorem esse vim expressæ reservationis patronatus, quàm tacitæ & subintelle-ctæ; non quidem ad effectum producendi juspatr. sed ad effectum ostendendi voluntatem illam; ubi enim expressè reservatus non est patronatus, hinc inde contrariæ incurrunt juris præsumptiones, quibus nec opus, nec locus est, dum dicta voluntas clarè exprimitur. Lott. *ibid.* n. 5.

Questio 36. An, & qualiter ad hoc, ut juspatr. acquiratur ex fundatione, constructione, aut dotatione, requiratur consensus Ordinarii?

1. **R**espondeo ad primum: dictum consensum omnino & necessariò ad hoc requiri, ut colligitur ex *c. nobis. h. r.* Card. Luca. *in sum. n.* 16. Cort. *l. 4. c. 5. n.* 24. Castrop. *loc. cit. n.* 8. Garc. *loc. cit. n.* 71. Azor. *l. cit. q. 7.* Barb. *de potest. Episcopi 3. p. alleg. 70. n.* 20. Lott. *l. 2. q. 7. n.* 2. ubi etiam, quòd sicut causa efficiens erectionis beneficii est Episcopus, ita etiam Episcopi auctoritas dicitur causa efficiens reservationis juris, in beneficio, quatenus, dum erigitur beneficium, approbat leges in erectionis limine adjectas, si inter illas reperitur reservatio patronatus. Et certè sicut sine superioris potestate edificari non potest Ecclesia, ita nec servituti patroni subjici; Castrop. *l. cit.* Sed neque sufficit consilium Episcopi de erigendo beneficio jurispatr. neque etiam petitio consensùs Episcopi. Corrad. *l. cit. n.* 20. citans Lamb. *p. 1. l. 1. q. 9. a. 2. n.* 131.

2. Respondeo ad secundum: potest hic consensus præcedere aut subsequi, nullaque est necessitas, ut in ipso actu constructionis vel dotationis actu interveniat. Card. de Luc. *l. cit. n.* 22. Castrop. *l. cit. n.* 8. citans Ricc. *resol.* 123. Barb. *ubi ante. num.* 2. Garc. *cit. c. 9. n.* 72. quia si ex post facto (ut si templum sine consensu suo edificatum Episcopus postea acceptet, & consecrari jubeat) interveniat, retrahitur, & est juri conformis, Castrop. *l. cit.* Quin etiam post fundatoris mortem accedere potest; cum mortui successor non possit actum retractare, adeoque nullus ejus novus consensus ad dicti actus revalidationem est necessarius. Card. de Luc. *l. cit. n.* 22. Neque etiam opus est, ut de illo consensu Episcopi expressè constet; cum tacitus ac virtualis seu implicitus sufficiat, qui deducitur ab admissione præsentationum ac subsecutis institutionibus, & admisso exercitio aliorum actuum patronalium. Card. de Luc. *ibidem.* Prout etiam sufficit præsumptus deductus à longa observantia & adminiculis. Card. de Luc. *ibid.* v. g. ex fundatione Capellæ cum insignibus & armis, & ex superioris visitatione. Castrop. *cit. n.* 8. Barb. *loc. cit. n.* 22. Garc. *n.* 74. vel ex eo, quòd Ecclesia jam diu habet campanam, altaria, & his similia; præsumitur enim tunc auctoritate Episcopi constructa. Pirh. *n.* 11. ex Menoch. *de præsumpt. l. 3. præsumpt.* 90. n. 15. Porro hoc ipso, quòd Episcopus consenserit in fundationem vel ædificationem Ecclesiæ, consensisse etiam videtur in juspatr. exinde quarendum fundatori, nisi is illud expressè sibi non reservasset; cum posito isto consensu Episcopi in ædificationem, jam jus ipsum concedat ædificanti juspatr. Et sic resolvit Rota *in immolen. jurispr.* 18. *Novemb.* 1578. apud Garc. *cit. n.* 71. quòd cum regulariter non soleant Ecclesiæ edificari sine acquisitione jurispatr. & sic potestas dandi licentiam

P. Lauren. Fori Benef. Tom. II.

construendi Ecclesiam trahit secum tanquam ali- quid consecutivum potestatem consentiendi ac- quisitioni juris. & dicta potestas dandi licentiam ædificandi Ecclesiam videtur concedi ad finem, ut ædificans acquirat jus patronatus.

Questio 37. Quis hic veniat nomine Ordinarium potest auctorizare reservationem juris. sive cujus consensus requiratur ad acquirendum juspatr.

1. **R**espondeo: illum, qui jurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habet in illo loco, in quo erigitur beneficium; cum hic consensus sit actus jurisdictionis. Castrop. *n.* 9. citans Lamb. *p. 1. l. 1. q. 2. a.* 8. & Barb. *ubi ante. nu.* 23. & 30. sic Abbas aut Prior potens dare facultatem ædificandi Ecclesiam, potest etiam præstare auctoritatem, ut juspatr. obtineatur; quia ædificationem Ecclesiæ patronatus subsequitur. Castrop. *n.* 9. Garc. *n.* 71.

2. Patronatum reservare, seu reservationem illius auctorizare nequit consensu suo Vicarius generalis Episcopi ratione Vicariatus; sive non potest præstare consensum & auctoritatem ædificandæ Ecclesiæ, vel beneficio fundando; ut inde patronatus obtineatur; quia sicut conferre & instituere nequit beneficia; ita etiam non potest illis imponere dictam servitutem; requirit enim id speciale mandatum. Castrop. *l. cit.* Garc. *n.* 75. Lott. *cit. q. 7. n.* 3.

3. Potest tamen hanc facultatem concedere Capitulum sede vacante; quia loco Episcopi succedit. Castrop. *l. cit.* Lamb. *cit. q. 2. a.* 9. Garc. *n.* 79. Barb. *n.* 32.

4. Porro si Ordinarius noluerit præstare consensum, recurrendum est ad superiorem Antistitem, qui illum compellat. Abb. *in c. nullus. h. r.* Selva. *p. 1. q. 6. num.* 15. Azor. *p. 2. l. 9. c. 3. q.* 8. Lamb. *cit. q. 2. a.* 16. & alii apud Castrop.

Questio 38. Dum Episcopus ipse vult fundare beneficium jurispatr. ad sui favorem reservando sibi juspatr. an adhuc opus alterius quàm Episcopi fundantis consensu?

Respondeo: in eo casu consentium illum requirendum ab alio, quàm Episcopo fundante, de cujus favore & interesse agitur, ut conditiones, pacta & reservationes in limine fundationis appositæ approbentur tanquam honestæ, possibiles, & compatibiles cum substantia jurispatr. Quare idem Episcopus sibi in his auctorizare nequit; cum partes & Judicis & fundatoris, examinando justitiam earum, sustinere nequeat. Corrad. *l. 4. c. 5. n.* 29. & 30. ubi etiam, quòd juxta praxin Curia, non tantum, ubi Archi-Episcopus est fundator; sed etiam, dum est Episcopus, pro hujusmodi assensu adiri debeat Papa, & non Metropolitanus.

Questio 39. In particulari qualiter, seu ex qua fundatione acquiratur juspatr.

Respondeo primò: fundare Ecclesiam dicitur propriè, qui dat seu assignat fundum suum, seu locum terræ, in quo Ecclesia construatur. Garc. *loc. cit. n.* 39. Pirh. *n.* 6.

2. Respondeo secundò: non quilibet fundi donatio tribuit juspatr. sed necessarium est; ut totum dominium transferatur. Barb. *loc. cit. num.* 28. citans Lamb. *p. 1. l. 1. q. 2. a. 2. n.* 1 & 2. & Masfobr. *in prax. habendi concurs. prælat.* 7. *dnb.* 18.

3. Respondeo tertio: per talem solam assignationem non quaritur statim juspat. sed tum demum, dum subsecuta est constructio & dotatio, vel ab ipso fundatore, vel ab aliis; cum nemo dici possit patronus Ecclesie, quae non est, & forte nec futura est. *Garc. n. 44. citans Roch. v. fundatio. q. 2. n. 3. Lamb. p. 1. l. 1. q. 1. n. 16. Pirh. n. 8. Argumento c. ad audientiam. de Eccl. adif. Juxta eundem tamen Garciam n. 45. & 46. si Ecclesia vel Capella cepta jam est aedificari, v. g. quia jam primus lapis cum consensu Ordinarii positus est, videtur fundatori jam acquiri juspat. etiam ante perfectionem aedificii, etsi quoad exercitium id ei non comperat, donec fuerit perfecta Ecclesia; eod quod licet tale aedificium inceptum dici adhuc non possit Ecclesia vel Capella proprie, ex quo tamen cum auctoritate Ordinarii est inceptum, est locus pius & religiosus, maxime si ibi est fixa crux juxta Durand. *derivibus. l. 1. c. 2. n. 7. & sic in illo cadit juspat. Nihilominus docet Lott. l. 2. q. 14. n. 1. & seq. illico & ab eo momento incipere juspat. quo quis de consensu Episcopi valide se obligavit fundare, construere vel dotare beneficium sub reservatione patronatus, etiam si adhuc id executioni minime demandatum sit; ita ut nec exinde possit poenitere, sed valeat ad implementum. citat pro hoc Lamb. l. 1. p. 1. q. 4. n. 10. n. 4. destinatio enim illa sub obligatione efficaci habetur pro actu perfecto & consummato ad effectum consequendi privilegia juris, ut dicitur in simili de fundo destinato in dotem; is enim etiam ante matrimonium consequitur privilegia fundi dotalis. l. 4. ff. de fundo dotali, quod provenit ex vi precedentis desponsationis, atque ita virtute actus ex sola destinantis contraria voluntate non resolubilis, ut Felin. in c. cum adeo. de rescrip. n. 2. Porro id intelligitur de acquisitione juspat. adaequate ad subjectum; ita ut per dictam destinationem jam dicatur patronus, & locum ejus occupare nequeat alter, possitque ex tunc constituere procuratorem ad praesentandum. Lott. *ibid. n. 4. Quamvis, ut dictum, patronatus exercitium non habeat circa tres fructus illius, nimirum praesentationem, alimenta, & honorificentiam; cum aliud sit facere, aliud se promittere facturum, & in his, quae a facto pendent, nihil operetur destinatio, adeoque ei minime per talem destinationem sit jus quaesitum ad exercitium. Lott. num. 5. & seq.***

Questio 40. Qualiter acquiratur juspat. ex aedificatione?

1. Respondeo primo: non acquiri illud aedificanti, dum is suis sumptibus quidem aedificat Ecclesiam vel Capellam; cum protestatione tamen recuperandi expensas ab Ecclesia ipsa; sed Ecclesia. *Barb. n. 30. citans Monet. Gonz. & c. Item non acquiritur ex constructione (idem est de fundatione, & dotatione) non voluntaria, sed facta necessitate, necessitate excludente omnem libertatem. Corrad. l. 4. c. 6. n. 43. Barb. num. 31. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 4. n. 7. & plures Rotae decis. sic haeres gravatus a testatore ad fundandam construendamve Ecclesiam, si id sponte non implevit, sed coactus, & non nisi compulsus a iudice, non acquirat juspat. cum id nimis adversetur intentioni Canonum (quae fuit, ut laici allicerentur ad fundandas Ecclesias) si coactus fuerit fundatio vel constructio, & tamen acquireretur juspat. Corrad. *loc. cit.**

ex Lamb. *loc. cit.* Qui tamen exstruxit Ecclesiam voluntarie, etsi postea a iudice cogatur ad eandem dorandam, acquirat juspat. quia ab initio libere aedificando se huic oneri subjicit. *Pirh. n. 14.*

2. Respondeo: acquiritur quoque juspat. ex reparatione, seu reedificatione Ecclesiae penitus destructae, seu directae, ita ut nova consecratione egeat; secus si reaedificetur Ecclesia non penitus destructa. *Garc. cit. c. 9. n. 51. citans plures Rotae decis. Castrop. p. 2. n. 5. Barb. n. 32. citans Lamb. Roch. v. construxit. n. 12. Burfat. volu. 3. conf. 310. nu. 3. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. q. 10. Massob. ubi ante. dub. 22. num. 6. Ricc. Campanil. & c. Porro dum Clericus ex rebus beneficii sui aedificat Ecclesiam, acquirat quidem juspat. ad vitam suam, post mortem tamen illius pertinet ad Ecclesiam, ex cuius rebus aedificavit; nomine autem Ecclesiae, si haec collegiata non sit, acquiratur juspat. ipsi successori defuncti in beneficio; si autem Ecclesia sit collegiata, juspat. ad totum Collegium Clericorum spectat. *Pirh. loc. cit.**

3. Respondeo tertio: dum penitus destructa Ecclesia reaedificatur, prior patronus amittit juspat. ex sola extructione ei ortum; si tamen per partes Ecclesia sit reaedificata, licet denique tota nova facta sit, primus instructor non desinit esse patronus; quia eadem Ecclesia esse censetur. *Pirh. l. cit. n. 8. citans Azor. dicta q. 10. & Gl. in c. quoniam h. v. fundatores. Quod si Ecclesia collapsa vel diruta ex eadem materia restauretur ab alio, verius esse ait, *Pirh. ibid.* priorem non manere patronum, licet eadem videatur esse Ecclesia & priori succedat; quia obligatio vel jus semel extinctum in repereunte nunquam amplius reviviscit, juxta *l. qui res. ff. de solut.**

4. Respondeo quarto: ut acquiratur juspat. per reedificationem, requiritur consensus Episcopi in reedificationem, non secus ac in primam constructionem. *Pirh. loc. cit.* Porro aequum est, ut antequam Episcopus consentiat, ut alius Ecclesiam penitus dirutam reaedificet, antiquum patronum requirat, an ipse velit reaedificare, nec ne, ipsiisque aliis praeferat; cum ad illum, qui Ecclesiam adesse perduxit, id primo loco spectet. *Pirh. cit. num. 8.*

5. Respondeo denique: sed neque constructione, maxime si ea perfecta non sit, acquiratur juspat. nisi subsequatur dotatio; cum absque dotatione neque sit beneficium Ecclesiasticum, neque ministros ad officia & ministeria Ecclesiastica exercenda habere possit; ac proinde vanus interrim erit talis patronatus & inutilis. *Castrop. cit. p. 2. n. 5. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. q. 6. Unde etiam Episcopus nunquam consentire debet in aedificanda Ecclesia, quin prius aedificatorem obliget per instrumentum publicum ad dotandum; cum Ecclesia absque dote aedificari nequeat, c. nemo. de consecrat. d. 1. Castrop. *ibid.* Quod si absque dote aedificata fuerit, consecranda non est, nisi dotetur. *Gl. in c. cum scire. de consecr. Ecclesiarum.* Hanc autem dotem tenetur aedificator eo ipso, quod Ecclesiam aedificavit; si minus ejus heredes prestare, & ad id compelli possunt per Episcopum. *Castrop. ibidem. citans Barb. de potest. Episcopi. p. 2. alleg. 70. n. 4. & 29. Ricc. in praxi resol. 11. n. 6. Azor. p. 2. l. 9. c. 3. q. 7. Et si Episcopus permittit Ecclesiam fundari, consecrari absque dote, eam ipse dotare compellitur. Castrop. *ibidem.* Azor. & Barbos. *loc. cit.***